

COMMUNICATION STUDIES. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 502:070(477+100)

<https://doi.org/10.31548/philolog2022.01.077>

ЕКОЛОГІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ENVIRONMENTAL JOURNALISM: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND UKRAINIAN REALITIES

С. В. ХАРЧЕНКО, доктор філологічних наук, доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України

S. V. KHARCHENKO, Doctor of Philology, Associate Professor

E-mail: lucynka@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0001-9336-1259>

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

В. Д. ШИНКАРУК, доктор філологічних наук, професор
Національний університет біоресурсів і природокористування України

V. D. SHYNKARUK, Doctor of Philology, Professor

E-mail: vashyn2010@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0001-8589-4995>

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Анотація. *Актуальність.* Статтю присвячено екологічній журналістиці – галузі журналістики, що активно розвивається у світі, де одні зі стратегічних Цілей сталого розвитку – екологія, стале природокористування, стійкість біорізноманіття. Визначених цілей можливо досягти, коли люди знатимуть про здоров'я планети, сталий розвиток і боротьбу зі зміною клімату, чому й активно сприяють журналісти-екологи.

Методи. У дослідженні використано низку загальнонаукових та лінгвістичних методів. Зокрема, методи аналізу, синтезу, дедукції та індукції, описовий метод застосовано для обґрунтування теоретичної бази дослідження та узагальнення власних спостережень. Зіставний метод використано для порівняння найпоширеніших тем екологічної журналістики. За допомогою методу комунікативно-прагматичного аналізу визначено функції екологічної журналістики.

Результати дослідження та їх обговорення. Екологічна журналістика має різну репрезентативність і досвід функціонування у світовому медіапросторі, однак вона стрімко розвивається. З'ясовано, що тематична спрямованість журналістських творів як в Україні, так і за кордоном подібна, що зумовлено, і нераціональним і небережливим використанням природних ресурсів, недбалим ставленням до навкілля, і прийняттям Цілей сталого розвитку. У висвітленні екологічної тематики пріоритетними має бути принцип вичерпності з опертям на етику біоцентризму і засади сталого розвитку.

Проаналізовано обсяг поняття «екологічна інформація», нормативні засади і практика вживання термінів «інформація про стан навколишнього природного середовища», «інформація про стан довкілля» та «екологічна інформація», розглянуто спеціалізовані джерела екологічної інформації (інтернет-видання та платформи з екологічною інформацією); зіставлено тематичну спрямованість української та зарубіжної екожурналістики; визначено функції екожурналістики (інформаційна, контролювальна, просвітницька, виховна, організаційна, рекреаційна), висвітлено питання підготовки фахівців з екожурналістики.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні напрямів екологічної журналістики в Україні, у вивченні жанрових особливостей публікацій на екологічну тематику, їх зовнішньої та внутрішньої структури, у виявленні специфіки подання екологічної інформації в журналістських текстах, у з'ясуванні соціального.

Ключові слова: екологічна журналістика, екологічна інформація, біоцентризм, екологічна тематика.

Актуальність (Introduction). Одне з основних спрямувань журналістики – реагувати на соціально вагомі проблеми сучасного суспільства. Протягом ХХ ст. проблеми розумного природокористування і збереження біорізноманітти набули поширення і на початку ХХІ ст. стали надактуальними, а 2016 р. набули чинності Цілі сталого розвитку, з-поміж іншого пріоритетами названо кліматичні зміни, економічна нерівність, інновації, стале споживання, мир і справедливість.

Президент України В. Зеленський 2019 р. видав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», де зобов'язав забезпечити дотримання Цілей сталого розвитку до 2030 р., підкресливши в констатувальній частині Указу, що це відповідає національним інтересам України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина [14]. Крім того, «цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проєктів прогнозних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України» [там само]. Між затвердженими 17 цілями десять стосуються екології, сталого природокористування – 2, 3, 6, 7, 11–16 [там само].

Сучасне постіндустріальне суспільство потребує точної та якісної екологічної інформації. Глобальне геополітичне протистояння та зміни в орієнтації світоустрою впливають не тільки на політичну ситуацію, а й на сфери природних ресурсів, які стають знаряддям боротьби за владу в окремому регіоні планети.

У зв'язку з цим журналісти мають розвивати екологічну комунікацію, яка базується на реальних відносинах між людиною і природою, а також відображати соціальну дійсність, громадську думку про новинні події, пов'язані з екологічними проблемами. Крім того, сьогодні кожна держава повинна формувати нові постулати екологічної політики, яка дозволить суспільству вижити в умовах, коли насувається глобальна екологічна

криза. Загалом прийнято вважати, що в умовах демократії державні органи потребують консенсусу громадської думки, щоб оприлюднити свою політику в кожній сфері, з-поміж яких і екологія (стійкість біорізноманіття). Екологічна політика може прогресувати тільки за умови, що люди знають про здоров'я планети, сталий розвиток і боротьбу зі зміною клімату. На цьому етапі вирішальну роль відіграє екологічна журналістика (далі – екожурналістика).

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Екологічна журналістика має різну репрезентативність і досвід функціонування у світовому медіапросторі, однак вона стрімко розвивається. Наукове висвітлення проблем екологічної журналістики також поступово розширюється: з'являються й узагальнювальні праці, і праці, присвячені унікальним практикам вирішення екологічних проблем через журналістське посередництво.

Міжнародний досвід вироблення методологічних засад висвітлення екологічної тематики і науково-практичного аналізу багатший і триваліший. Публікації можна умовно розподілити на дві групи: узагальнювально-довідкові і спеціалізовані, що розкривають окремі підтеми, пов'язані з екологічною тематикою.

У книзі «Media, journalism and disaster communities», що складається із серії міжнародних тематичних досліджень, запропоновано еkleктичний огляд того, як різні форми ЗМІ та журналістики сприяють нашому розумінню життєвого досвіду громад, постраждалих від катастрофи та які відновлюються після неї, а також те, як журналісти можуть розпізнавати й говорити про різні тлумачення поняття «спільнота», які виникають у контексті стихійного лиха, включаючи вразливість та наслідки, які виникають через руйнування довкілля та геофізичних небезпек, небезпеки через збройні конфлікти та обмежень журналістських свобод, а також унаслідок людської (не)діяльності та гуманітарних криз [20].

Довідник Рутледжа з екологічної журналістики надає ґрунтовне тлумачення

екологічної журналістики в усьому світі, підтримує екологічну комунікацію між науковцями, фахівцями-екологами, журналістами, студентами. У передмові зазначено, що медіаплатформи є основними постачальниками необхідної інформації про світ природи та екологічні ризики. Автори звертають увагу на те, що зміни в індустрії новин призвели до зменшення кількості штатних газетних репортерів, однак журналісти-екологи і досі є ключовими для висвітлення історій у всьому світі [22].

На зміни в галузі вказує і Евер Хосуе Фігероа [18]: посилення глобалізації та швидкий розвиток технологічних інструментів призвели до позиціонування журналістики як мережевої сфери, де переплетені різні моделі ієрархії впливів. Саме екологічна журналістика надає неординарний шлях для теоретизації журналістського простору та різних рівнів моделі ієрархії впливів [там само, с.1491]. Автор пояснює, як різні рівні впливають на робочі рутинні процеси журналістів-екологів, і спостерігає, як особисті переконання та ідеологія можуть безпосередньо створювати рутинність [там само, с. 1499].

У прикладних дослідженнях науковці прагнуть зрозуміти поведінку журналістів-екологів у пошуку інформації, вивчаючи, як їхні інформаційні потреби перетинаються з бібліотекою [19], як співпрацюють газета, університет та екологічна державна агенція в спільному проєкті щодо якості повітря, аналізуючи, як подібна співпраця розмиває межі між традиційними професійними ідентичностями учасників проєкту і спонукає їх задуматися про свою власну та дискурсивну практику один одного, як формує новини і мову новин [23]; відшуковують відповіді на питання, чи впливає формат заголовку на вибір сюжету, на оцінювання заголовка, зокрема на достовірність [21]. У фокусі уваги дослідників й культурна і соціальна історія екологічних новин на прикладі журналу розслідувань «Mother Jones», що дає змогу зрозуміти не лише його актуальність, а й журналістський підхід, а також виявляє інформацію про сьгоднішні практики [24].

Останні публікації в закордонних виданнях вказують і на зацікавленість

екологічною журналістикою в комерційних виданнях, діяльністю екологічних неурядових організацій та екологічних журналістів-фрилансерів як складових екологічної комунікації [16].

Незважаючи на те, що в українському науковому дискурсі другого десятиліття XXI ст. спостерігаємо недостатню зацікавленість екологічною журналістикою [6, с. 75], однак теоретики журналістики працюють і в цьому напрямі. Це, зокрема, О. Беляков, В. Бугрим, М. Житарюк, Д. Олтаржевський, А. Коваленко, О. Ковальчук, О. Листопад, А. Шаргородська та ін. Зокрема, Д. Олтаржевський досліджує засади, проблематику, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми висвітлення екологічної тематики в сучасній українській пресі, а також шляхам підвищення якості та ефективності цього напрямку журналістської діяльності [10]. О. Беляков, розглядаючи сучасні проблеми розвитку екологічної журналістики в Україні, вказує на особливості екологічної тематики: висока емоційність, часову тяглість у висвітленні, активна соціальна позиція в суспільстві, медіа не тільки джерело інформації, а й захисника своїх прав, а також порушує питання журналістської етики [2].

Громадська організація «Міжнародний інститут міждисциплінарних інноваційних досліджень» провела дослідження «Довкілля проблема в публічному інформаційному просторі України», де проаналізовано, чи відбулися кількісні і якісні зміни у висвітленні екологічної проблематики в публічному інформаційному просторі України протягом 2019–2021 рр.; які теми і формати матеріалів на екологічну тематику і види інформаційних ресурсів (платформ) мали найбільшу популярність у шукачів інформації, а також що було джерелом інформації для написання опублікованих матеріалів [3].

Мета (Purpose) – проаналізувати обсяг поняття «екологічна інформація», нормативні засади і практика вживання термінів «інформація про стан навколишнього природного середовища», «інформація про стан довкілля» та «екологічна інформація», розглянути спеціалізовані джерела екологічної інформації (інтернет-видання та платформи з екологічною інформацією),

тематичну спрямованість екожурналістики, визначити функції екожурналістики.

Матеріали і методи дослідження (Materials and methods of research). Дослідження проведено на основі інтернет-видань і сайтів, що спеціалізуються на екологічній тематиці: медіаплатформа «Екополітика» (<https://ecopolitic.com.ua/ua/>), Центр екологічних ініціатив «Екодія» (<https://ecoaction.org.ua/>), «GreenPost» (<https://greenpost.ua/>), «Екологія промислового краю» (<https://ecoindustry.pro/>), «Хмарочос» (<https://hmarochos.kiev.ua/>), National Centers for Environmental Information (<https://www.ncei.noaa.gov/>), «ЕкоСистема» (<https://eco.gov.ua/>). У дослідженні використано низку загальнонаукових та лінгвістичних методів. Зокрема, методи аналізу, синтезу, дедукції та індукції, описовий метод застосовано для обґрунтування теоретичної бази дослідження та узагальнення власних спостережень. Зіставний метод використано для порівняння найпоширеніших тем української та зарубіжної екологічної журналістики. За допомогою методу комунікативно-прагматичного аналізу визначено функції екожурналістики.

Результати дослідження та їх обговорення (Results of the research and their discussion). Обізнане суспільство – найкраща зброя проти шкідливих змін у довкіллі. «Рано чи пізно людина повинна усвідомити, що вона – частина не тільки певної громади, суспільства, а передовсім – невіддільна частина природи, Землі. Завдаючи шкоду навколишньому середовищу, ми отруюємо собі теперішнє, відбираємо чисте і безпечне майбутнє у прийдешніх поколінь» [5, с. 174]. Саме для того, щоб не було пізно, журналісти спільно з екологами та іншими фахівцями докладають чимало зусиль.

Журналісти, що працюють з екологічною тематикою, мають справу з екологічною інформацією, потрібною для перевірки фактів, підтримання поточної обізнаності з теми, дослідження, отримання контексту / тла і для пошуку інформаційних приводів [19, с. 4]. Поняття «екологічна інформація» загалом узвичаєне й актуалізоване в мові засобів масової інформації. Розглянемо докладніше обсяг цього поняття.

У ст. 25 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» термін «екологічна інформація» витлумачено як будь-яку інформацію в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі про:

стан навколишнього природного середовища чи його об'єктів – землі, вод, надр, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та рівні їх забруднення;

біологічне різноманіття і його компоненти, включаючи генетично видозмінені організми та їх взаємодію із об'єктами навколишнього природного середовища;

джерела, фактори, матеріали, речовини, продукцію, енергію, фізичні фактори (шум, вібрацію, електромагнітне випромінювання, радіацію), які впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей;

загрозу виникнення і причини надзвичайних екологічних ситуацій, результати ліквідації цих явищ, рекомендації щодо заходів, спрямованих на зменшення їх негативного впливу на природні об'єкти та здоров'я людей;

екологічні прогнози, плани і програми, заходи, в тому числі адміністративні, державну екологічну політику, законодавство про охорону навколишнього природного середовища;

витрати, пов'язані із здійсненням природоохоронних заходів за рахунок фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел фінансування, економічний аналіз, проведений у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля [13].

Це визначення по суті є розширеною версією визначення терміна «екологічна інформація», поданого в Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) [7]. До обсягу виозначеного поняття «екологічна інформація» в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» термін «екологічна інформація» не ввійшла складова, пов'язана зі станом здоров'я і безпеки людей, умови їх життя, а також пов'язана зі станом об'єктів культури і споруд, на які впливає або може вплинути стан

довкілля [7]. Ця складова поняття наявна в Законі України «Про інформацію» – у ст. 13 [ЗУ інф]. «В умовах розбіжності визначень, що знаходяться у двох законах та Орхуській конвенції, – зауважує Є. Алексеєва, – рекомендовано застосовувати те, яке знаходиться саме у Конвенції, адже положення міжнародних договорів, ратифікованих Україною, мають вищу юридичну силу порівняно із законами України, у випадку наявності розбіжностей між їх нормами» [15, с. 12].

У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» закладено і термінологічну синонімію: терміни «інформація про стан навколишнього природного середовища» та «екологічна інформація» подано як абсолютні синоніми. До того ж довший термін займає першу позицію, що маркує перший (і довший!) термін як пріоритетний, однак це суперечить вимогам національного стандарту ДСТУ 3699:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять», зокрема вимозі Г7, адже термін повинен мати раціональну (оптимальну) довжину, а занадто довгі терміни треба скорочувати [4, с. 14]. Саме цей підхід застосовано в Законі України «Про інформацію», однак також подано синонімічні терміни «інформація про стан довкілля» та «екологічна інформація» [12]. Слово «довкілля» вживають і в інших нормативно-правових документах, наприклад у Конституції України – ст. 50.

Яку ж використовувати журналістам термінологію, якщо в законодавчому полі наявні фактично три синонімічні терміни: «інформація про стан навколишнього природного середовища», «інформація про стан довкілля» та «екологічна інформація»? Вибираючи з-поміж трьох, варто 1) зважати на вимогу Г7 ДСТУ 3699:2009 (про що йшлося попереду); 2) на пояснення, подані в «Науково-практичному коментарі до статті 293 Цивільного кодексу України»; 3) на тяжіння української мови до синтетизму.

У «Науково-практичному коментарі до ст. 293 Цивільного кодексу України» поняття «довкілля» є ширшим за своїм змістом, ніж «навколишнє природне середовище» і є більш правильним для

формулювання загальної норми на рівні Конституції та Цивільного кодексу, а застосування терміна «навколишнє природне середовище» вважають виправданим лише в спеціальній нормі, як це зроблено у ст. 9 Закону України від 25 червня 1991 р. «Про охорону навколишнього природного середовища» (зі змінами) [9]. Уважаємо і радимо журналістам надавати перевагу термінові «екологічна інформація». В уже згадуваній Орхуській Конвенції (англійськомовна версія) [25] і в Директиві 2003/4/ЄС [17] використано термін «environmental information», найближчим до якого є український відповідник «екологічна інформація».

Визначено й основні джерела екологічної інформації в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища»: дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що їх видають уповноважені на те органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, окремі посадові особи [13]. За свідченнями самих журналістів, позаредакційними джерелами екологічної інформації, окрім визначеного законом, можуть бути соціальні мережі, екоексперти / екоекспертки, пресрелізи підприємств і держорганів, книгозбірні, а також друзі і знайомі [1; 19]. Ще одним джерелом перевіреної екологічної інформації (про стан довкілля та природні ресурси) стала Єдина екологічна платформа «ЕкоСистема» (<https://eco.gov.ua/>), що її започаткував Кабінет Міністрів України в жовтні 2021 р. в межах реалізації ініціативи Президента України В. Зеленського «держава в смартфоні». Це інтегрований з порталом «Дія» офіційний державний вебпортал, що також забезпечуватиме взаємодію держави з користувачами в прозорий і зручний для них спосіб. Завданнями екологічної платформи є забезпечити громадянам можливості реалізації своїх прав у частині вільного доступу до інформації про стан довкілля; підвищити прозорість прийняття рішень органами державної влади, органами місцевого самоврядування та впровадження ефективного механізму запобігання корупції і посилення громадського контролю за використанням природних

ресурсів; забезпечити прозорий, рівний та швидкий доступ до послуг у сфері охорони довкілля; створити, зібрати, одержати, зберігати, використовувати, поширювати, охороняти, захищати інформацію про стан довкілля для можливості оперативного реагування, прогнозу, прийняття управлінських рішень, звітності та планування [11]. Платформа містить сім онлайн-послуг, 70 реєстрів відкритих екологічних даних, три інтегровані інформаційні ресурси.

Подібні інформаційні платформи успішно функціонують в інших країнах, як, наприклад, National Centers for Environmental Information (далі – NCEI = Національні центри екологічної інформації), що є провідним національним органом США у сфері екологічних даних і зберігає один з найбільш вагомих архівів на Землі з докладними океанічними, атмосферними та геофізичними даними, щомісяця архівуючи понад 229 терабайт даних із понад 130 платформ спостереження. Платформа NCEI надає доступ до великого архіву екологічних (кліматичні, прибережні, океанографічні та геофізичні) даних через декілька платформ у різних форматах. (<https://www.ncei.noaa.gov/>). Дані NCEI допомагають підприємствам та організаціям у різних секторах працювати більш ефективно, безпечно, екологічно та економічно, а використовувані центрами методи управління максимізують інвестиції організації в екологічні дослідження, перетворюючи наукову думку в динамічну, корисну інформацію, яка дає основу для стратегії та прийняття рішень в уряді, наукових колах та приватному секторі.

Журналістика різних країн має неоднаковий досвід розуміння екологічної проблематики, що дозволяє систематизувати та узагальнити підходи та критерії для відображення екологічної свідомості суспільства.

Екожурналістика як один із різновидів журналістики покликана аналізувати, розкривати взаємодію природи і людини, вплив (особливо негативний) людини на природу і навпаки, а також сприяти в розв'язанні екологічних проблем як локального (пов'язана з конкретним місцем), так і глобального (взаємопов'язаність екологічних проблем, катастроф у світі; їх вплив на

біосферу загалом тощо) характеру.

Зародилася екологічна журналістика (у сучасному трактуванні) тоді ж, коли з'явилися і природоохоронні організації як відповідь на споживацьке ставлення людей до навкілля та негативний техногенний вплив. Стало очевидним, що коректне, грамотне, оперативне розкриття в засобах масової інформації наявних екологічних проблем, загроз може впливати на їх позитивне вирішення або усунення загроз довкіллю, стаючи певною мірою дороговказом суспільству чи громаді до дії. Зрозуміло, що одна публікація чи сюжет не зможе вирішити наявні екологічні проблеми, однак, як зазначає медіааналітик Я. Машкова, «регулярне висвітлення наявних проблем допоможе читачеві більше розуміти, що зараз відбувається з екологією, як рухатися і чого не варто робити, щоб прожити довше або ж покращити якість життя» [8].

До екологічних медіа (або, як їх ще називають, «зелена» преса) зараховують ті традиційні та нові медіа, що спеціалізуються на висвітленні проблем екологічного спрямування. Мета таких медіа полягає переважно в тому, щоб інформувати про наявні екологічні проблеми, сприяти зростанню екологічної культури та екологічної грамотності своїх читачів, які не є фахівцями в цій галузі.

Традиційні та нові медіа, що публікують матеріали на екологічну тематику, можуть бути як спеціалізованими, так і мати загальне і/або спеціалізоване неекологічне спрямування.

Медіа загального спрямування здебільшого висвітлюють різні аспекти життєдіяльності людини, суспільства: політичні, економічні, освітні, соціальні тощо питання, а також питання культури, міжнародних відносин. Читачі таких медіа різні за віком, освітою, зацікавленнями та ін. Публікації екологічної тематики – одні з можливих, що їх розкривають у медіа такого типу, але не в кожному медіа постійне й окреме місце виділено екологічним проблемам.

Спеціалізовані засоби масової інформації розраховані на аудиторію, об'єднану спільними зацікавленнями – збереженням різноманіття планети, континенту, країни, регіону тощо.

В Україні функціонує низка інтернет-видання і сайтів, що спеціалізуються на екологічній тематиці. Розглянемо декілька з них:

1. Медіаплатформа «Екополітика» (<https://ecopolitic.com.ua/ua/>) висвітлює питання пов'язані з екологічною політикою України, а також інформує своїх читачів про останні новини законодавства у сфері екології та охорони довкілля. Її мета — сформуванню цілісної картини екологічної політики в Україні, відстежувати законодавчі зміни, показувати весь спектр думок з актуальних питань охорони довкілля. На сторінках медіаплатформи наявна інформація про всі актуальні питання, які турбують громадян України, екологічних активістів, представників влади та бізнесу. Екологічну інформацію висвітлюють в таких основних рубриках, як «Влада», «Суспільство», «Бізнес», «Зелена енергетика», «Моніторинг», «Персони», «Технології», «Заходи», «Фото» «Відео», «Законопроекти».

2. Центр екологічних ініціатив «Екодія» (<https://ecoaction.org.ua/>) – громадська організація, яка об'єднує експертів та активістів навколо ідеї збереження довкілля через вплив на прийняття рішень. «Екодія» бореться за енергоефективність, відновлювану енергетику, проти зміни клімату, за чисте повітря для всіх, розвиток сталого транспорту і сільського господарства України. Актуальну тематичну інформацію можна віднайти в рубриках «Про нас», «Що ми робимо» (підрубрики «Енергетика», «Транспорт», «Сільське господарство», «Активні громади», «Чисте повітря», «Зміна клімату», «Спільнота Екодії»), «Новини», «Публікації».

3. «GreenPost» (<https://greenpost.ua/>) – інформаційно-аналітичний ресурс, який спеціалізується, окрім медичної, енергетичної та агросфер, на висвітленні актуальних тем в екологічній сфері. Журналістські тексти екологічного спрямування можна віднайти в таких рубриках, як «Новини», «Публікації», «Еко», «Здоро-

в'я», «Енерго», «Агро», «Розслідування», «Блоги», «Анонси», «Фото», «Відео». Колектив видання визначає свою місію як «роз'яснювальна журналістика», вважаючи, що подавана інформація повинна бути цікавою та корисною.

4. «Екологія промислового краю» (<https://ecoindustry.pro/>) – регіональна інтернет-газета, співзасновником якої є Український науковий інститут технічної екології. У полі зору журналістів нормативно-правова база України в сфері екології та природокористування; інноваційні технології, що зменшують навантаження на довкілля; діяльність органів контролю у сфері екології; «зелені» технології та інвестиції; стан довкілля; роль місцевих адміністрацій у формуванні екологічної політики регіону тощо.

Окрім спеціалізованих видань екологічного спрямування, інтернет-видання започатковують відповідні рубрики, що з часом стають інформативними і впливовими, як наприклад, «ЕкоРубрика» в електронному медіа «Рубрика», що позиціонує себе як «перше в Україні видання формату журналістики рішень (solution journalism)» (<https://rubryka.com/category/ecorubryka/>), де розміщують новини, розбирають проблемні кейси, готують аналітику тощо.

Серйозну увагу екологічній тематиці приділяє інтернет-видання «Хмарочос» (<https://hmarochos.kiev.ua/>) – «незалежне медіа про важливе у великих містах», як вони про себе говорять. Медіа пропагує шанобливе ставлення до довкілля, однак не виокремлює екологічну тематику, а в цілісному розкритті конкретної тематики, наприклад про міський транспорт, враховують екологічний аспект (як і деякі інші – соціальний, економічний). Найбільше сконцентровано текстів, пов'язаних з екологією, у рубриці «Середовище».

З-поміж низки актуальних екологічних тем чи не найважливішими стають теми сталості біорізноманіття та відновлювані джерела енергії (табл. 1).

Таблиця 1. Найпоширеніші теми екологічної журналістики

Українська екологічна журналістика	Зарубіжна (англійськомовна) екологічна журналістика
– зміна клімату: скорочення викидів парникових газів, наслідки зміни клімату для України і світу	– зміни клімату;
– якість повітря: що за проблема з цим та як зменшити забруднення від викидів промислових підприємств, чи існує доступ до даних про якість повітря	– криза біорізноманіття;

– забруднення довкілля (викиди, розливи, викапне паливо, забруднення пластмасою, стихійні сміттєзвалища тощо)	– забруднення довкілля (викиди, розливи, викапне паливо, забруднення пластмасою тощо);
– енергетика: перехід на відновлювані джерела енергії, енергоефективність, закриття шахт й згорання вугільної енергетики, проблеми атомної енергетики, обмеження водневої енергетики»	– відновлювальні джерела енергії, зростання екологічно чистої енергії, «зелена» енергетика;
– забруднення води: сезонне «цвітіння» водойм та якість води у криницях, дослідження та збереження Світового океану	– «здоров'я» води та управління водними ресурсами;
– інформування людей і надання порад про можливе повторне використання предметів (перероблення, компостування тощо), зменшення забруднення пластиком і/або повна відмова від пластикових пакетів та одноразового посуду	– інформування людей і надання порад про можливе повторне використання предметів (перероблення, компостування тощо), зменшення забруднення пластиком.
– пожежі лісових насаджень, сухостоїв	– стихійні лиха та їх наслідки (пожежі (штат Каліфорнія (США), Австралія та інші країни), цунамі, ураган «Доріан», смерчі, землетруси, виверження вулканів, спека / посуха тощо)
– сільське господарство: вплив агропромисловості на довкілля та місцеві громади	– екологічна політика (докладно розглядають екологічні програми, стратегії країни / регіону)
– громадська активність (екоініціативи, вимога створення екополіції або екопроектів, спрямованих на поліпшення екології довкілля)	– нові ініціативи та проведені заходи (переговори щодо клімату / глобального потепління, Цілі сталого розвитку, Кіотський протокол тощо)
– офіційні національні і міжнародні заходи щодо захисту довкілля, робота регіональних структур Держекоінспекції	– сталий розвиток біорізноманіття, зокрема питання як мінімізувати вплив наших дій на довкілля для збереження
– впровадження нових технологій для припинення забруднення навколишнього середовища	– дослідження екологів, екологічних організацій, спеціалізованими установами, їхні звіти про стан довкілля тощо

Зіставний аналіз екологічних тем в українській та зарубіжній (англійсько-мовній) екологічній журналістиці дає підстави твердити про подібність висвітлюваних тем, що, очевидно, пов'язано з тим, що всі країни-члени Організації Об'єднаних Націй погодилися прийняти резолюцію «Перетворення світу: Порядок денний для сталого розвитку до 2030 року» — універсальний план дій для глобального співробітництва зі сталого розвитку на період з 2015 р. до 2030 р.

Не зважаючи на різноманіття порушених у медіа екологічних тем, дослідження засвідчують низький відсоток новинних публікацій цього спрямування в неспеціалізованих виданнях. Зокрема експерти ГО «Інститут масової інформації», проаналізувавши 17 загальнонаціональних інтернет-ЗМІ (проаналізовано 18 625 матеріалів), дійшли такого висновку, «реальні екологічні проблеми України практично не висвітлюються в медіа, натомість найбільше уваги журналісти приділяють «хайповим» темам чи цікавинкам. Щонайменше половина новин про екологію стосуються подій за кордоном. Експерти-екологи наголошують, що топ-3 екопроблеми на сьогодні — забруднення повітря, забруднення води та повітря в сільській місцевості, а також питання збереження природних територій

(ризиків техногенних аварій, потрапляння відходів у довкілля). Деякі сайти зараз намагаються створити розділи, у яких групують новини, що стосуються екології. Однак така практика не популярна поки що в усіх медіа» [8].

Сучасний світ і ті виклики, які він намагається здолати, формулює завдання для екожурналістики. Це, зокрема: висвітлення проблем екології, залучаючи дані економічної, загальнополітичної, соціальної тощо сфер від найменшого населеного пункту до країни і світу; формування почуття поваги до природи і законів у природоохоронній сфері; підвищення екологічної грамотності від найменших до найстарших громадян; інформаційний супровід екологічних / природоохоронних заходів.

Витлумачуючи екологічну журналістику як журналістику про поточні події, що пов'язані з природою і довкіллям, особливо про вплив людської діяльності на середовище існування, і враховуючи дослідження попередників [2, с. 149], виокремлюємо такі її функції:

– *інформаційну*: надає відомості з екологічних питань як у світовому, так і в регіональному масштабі;

– *контрольовальну*: передбачає отримання від органів державної влади, інших державних органів, органів

місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій позитивних прийнятих рішень і випрацювання нових, спрямованих на покращення довкілля;

- *просвітницьку*: поширює знання про чинні закони функціонування суспільства і довкілля, їх оптимальних взаємостосунках;

- *виховну*: розвиває у своїх читачів гуманне і дбайливе ставлення до навкілля, а також розвиває естетичний смак через сприйняття природньої краси і гармонії світу;

- *організаційну*: об'єднує громадськість для розв'язання наявних екологічних проблем або усунення екологічних загроз;

- *рекреаційну*: забезпечує можливість для читачів «відпочити» від політичних, соціальних, економічних проблем, послабити напругу, відновитися.

Окрім функцій аналізу, інформування людей та підвищення їх обізнаності [19], екожурналістика покликана створювати дискусії з питань довкілля, пропагувати помірне дбайливе ставлення до природи, забезпечувати порушення ігнорованих у медіа екологічних тем, сприяти соціальній трансформації поглядів на користь сталості біорізноманіття, створювати синергію між представниками громадськості, установами, неурядовими організаціями тощо, які цікава екологічні проблеми, а також сприяти вдосконаленню наявної екологічної політики країни чи регіону.

На які принципи повинні спиратися журналісти, що висвітлюють екологічну тематику? На нашу думку, це передусім принцип вичерпності (новини мають вичерпно повідомляти про екологічні проблеми) з оперттям на етику біоцентризму і засади сталого розвитку. Дотриматися цих принципів допоможуть екожурналістам спеціалізовані фахові знання в природоохоронній галузі та екології. За результатами опитування медійників, що його наприкінці 2021 р. провели Комісія з журналістської етики у партнерстві з Центром екологічних ініціатив «Екодія», аби дізнатися яких конкретних знань не вистачає журналістам для коректного висвітлення стану екології та чому українські журналісти переважно пишуть

тільки про Грету Тунберг, 83% опитаних журналістів відчують брак знань з теми екології та змін клімату.

Сьогодні жоден заклад вищої освіти, де готують фахівців зі спеціальності «Журналістика», не має освітньої програми, основний фокус якої був би зорієнтований на екологічну журналістику, хоча в деяких вишах є навчальна дисципліна «Екологічна журналістика», як в Національному університеті «Одеська політехніка» або Ужгородський національний університет. Саме тому від 2022 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України започатковується освітня магістерська програма «Екологічна журналістика».

Журналісти, що працюють в екологічній тематиці, можуть також розширити свої знання, беручи участь у тренінгах, «Школі екологічної журналістики» (проведено двічі – 2020 і 2021 роках) або здобуваючи другу вищу освіту зі спеціальності «Екологія». Зокрема це тренінги «Тематика поводження з відходами та альтернативної енергетики в журналістських публікаціях» чи «Технології розслідування зловживань у природоохоронній і екологічній сферах» від ГО «Інститут розвитку регіональної преси» за підтримки FOJO Media Institute (Швеція) або тренінги або відеокурс для журналістів, які прагнуть глибше розібратися в темі охорони лісів, від Української природоохоронної групи (UNCG)

Висновки (Conclusions and future perspectives). Екологічна журналістика в Україні проходить етап становлення і потребує підтримки експертів, формування когорти журналістів, які розумітимуться на екології і природоохоронній галузі та писатимуть фахово на екологічну тематику доступно, зрозуміло, адже якість подання екологічної інформації в медіа формує рівень екологічної культури суспільства.

Міжнародний досвід екологічної журналістики багатший. Однак тематична спрямованість журналістських творів як в Україні, так і за кордоном подібна, що зумовлено, з одного боку, нераціональним і небережливим використанням природних ресурсів, недбалим ставленням до навкілля, так і прийняттям Цілей сталого розвитку, з іншого. У висвітленні

екологічної тематики пріоритетними має бути принцип вичерпності з опертям на етику біоцентризму і засади сталого розвитку.

Новизна дослідження полягає в аналізі обсягу поняття «екологічна інформація», нормативних засад і практики вживання термінів «інформація про стан навколишнього природного середовища», «інформація про стан довкілля» та «екологічна інформація», спеціалізованих джерел екологічної інформації; зіставленні тематичної спрямованості української та зарубіжної екожурналістики; у визначенні

Список використаних джерел

1. 87% опитаних медійників хочуть висвітлювати тему екології, але більшість відчуває брак знань – дослідження КЖЕ та «Екодії» (30.11.2021) https://cje.org.ua/news/87-opytanykh-mediynukiv-khochut-vysvitliuvaty-temu-ekolohii-ale-bilshist-vidchuvaie-brak-znan-doslidzhennia-kzhe-ta-ekodii/?fbclid=IwAR3X5lkuc3M67Xg1Z6zhm2Mpbv7pZRN-G5Lcfn87cXtx_dKX-_psfGhNvzw
2. Беляков О. О. Сучасні проблеми розвитку екологічної журналістики в Україні. Культура народів Причорномор'я. 2001. № 22. С. 149–152.
3. Довкіллева проблематика в публічному інформаційному просторі України (ГО «Міжнародний інститут міждисциплінарних інноваційних досліджень»). Київ: ТОВ «ЕЛ.БІ.АЙ.», 2021 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2021/10/dovkillyeva-problematyka2021_dodanoposylannya.pdf
4. ДСТУ 3966:2009. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. На заміну ДСТУ 3966–2000. Чинний від 01.04.2010. Київ : Держспоживстандарт, 2009. 35 с.
5. Житарюк В., Житарюк М. Ідейно-аргументний потенціал екологічної публіцистики (на прикладі світового бестселера Наомі Кляйн «Змінюється все. Капіталізм проти клімату»). Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2019. Випуск 46. С. 173–179
6. Ковальчук О. Екологічна проблематика в загальноукраїнських

функцій екожурналістики, а також питань підготовки фахівців з екожурналістики.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні напрямів екологічної журналістики в Україні, у вивченні жанрових особливостей публікацій на екологічну тематику, їх зовнішньої та внутрішньої структури, у виявленні специфіки подання екологічної інформації в журналістських текстах, у з'ясуванні соціального і мовного портрета споживача екологічних новин та створення історіографії екожурналістики.

газетах: спільне та відмінне. Український інформаційний простір, 2020, Вип. 2 (6), 72–82.

7. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text

8. Машкова Я. Грета, електрокари та пластикові пакети: як пишуть про екологію онлайн-медіа [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/greta-elektrokary-ta-plastykovi-pakety-yak-pyshut-pro-ekologiyu-onlajn-media-i30067>

9. Науково-практичний коментар до статті 293 Цивільного кодексу України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/KK000388>

10. Олтаржевський Д. О. Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Київ, 2004. 16 с.

11. Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема» : постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. № 1065 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1065-2021-%D0%BF#Text>

12. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII (зі змінами) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#n94>

13. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII (зі змінами) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

14. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

15. Як писати про екологію в нових медіа: матеріали Школи інноваційного екологічного репортажу. Львів: Інформаційне агентство «Варіанти», 2017. 52 с.

16. Comfort, S. E., & Blankenship, J. Curated journalism: A field theory approach to journalistic production by environmental non-governmental organizations. *Journalism*, 2021, 22(2), 501–518.

17. Directive 2003/4/EC of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0004>

18. Figueroa E. J. News organizations, ideology, and work routines: A multi-level analysis of environmental journalists. *Journalism*, 2020, 21(10), 1486–1501.

19. Gilbert S., White, P. B., & Tallman, K. Information seeking behaviors of environmental journalists. *Journal of Librarianship and Information Science*, 2021.

20. Jamie Matthews & Einar Thorsen (eds), *Media, journalism and disaster communities*. Palgrave Macmillan; Springer: Cham, 2020; 262 pp.

21. Kristina Janét, Othello Richards & Asheley R. Landrum *Headline Format Influences Evaluation of, but Not Engagement with, Environmental News*, *Journalism Practice*, 2020, 16:1, 35-55.

22. Sachsman, D.B., & Valenti, J. M. (Eds.). *Routledge Handbook of Environmental Journalism* (1st ed.). Routledge, 2020.

23. Sofie Verkest *Reflexivity and Negotiation in Collaborative Journalism on air Quality*, *Journalism Studies*, 2021, 22:11, 1525-1545.

24. Terracina-Hartman, C. *Love Your Mother: How One News Magazine Defined and Refined Environmental Journalism*. *Journal of*

Magazine Media. 2019, 19 (1), 44-74.

25. UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/introduction>

References

1. 87% opytanykh mediinykiv khochut vysvitliuvaty temu ekolohii, ale bilshist vidchuvaie brak znan – doslidzhennia KZHE ta «Ekodii» [87% of media specialists surveyed want to cover the topic of ecology, but most feel a lack of knowledge – study by KZHE and “Ecodii”] (30.11.2021) // https://cje.org.ua/news/87-opytanykh-mediinykiv-khochut-vysvitliuvaty-temu-ekolohii-ale-bilshist-vidchuvaie-brak-znan-doslidzhennia-kzhe-ta-ekodii/?fbclid=IwAR3X5lkuc3M67Xg1Z6zhm2Mpbv7pZRN-G5Lcfn87cXtx_dKX-_psfGhNvzw

2. Beliakov O. O. (2001). *Suchasni problem rozvytku ekolohitschnoi zhurnalistyky v Ukraini* [Modern problems of environmental journalism evolution in Ukraine]. *Culture of Black Sea Region peoples*, 22, P. 149-152.

3. Dovkillyeva *problematyka v publichnomu informatsynomu prostori Ukrayiny* (HO «Mizhnarodnyy instytut mizhdystsyplinarykh innovatsiynykh doslidzen'») [Environmental issues in the public information space of Ukraine (CO "International Institute for Interdisciplinary Innovation Research")]. (2021) Kyiv: L.B.I. Ltd, [Electronic source]. Retrieved from: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2021/10/dovkillyeva-problematyka2021_dodanoposylannya.pdf

4. DSTU 3966:2009. *Terminolohichna robota. Zasady i pravyla rozroblennya standartiv na terminy ta vyznachennya ponyat'* [Terminological work. Principles and rules for developing standards for terms and definitions]. (2009). To replace DSTU 3966–2000. Valid from 01.04.2010. Kyiv: Derzhspoxhyvstandard, 35 p.

5. Zhytaryuk, V., Zhytaryuk, M. (2019). *Ideyno-arhumentnyy potentsial ekolohichnoyi publitsystyky (na prykladi svitovoho bestselera Naomi Klyayn «Zminyuyet'sya*

vse. Kapitalizm proty klimatu») [Ideological and argumentative potential of environmental journalism (on the example of the world bestseller by Naomi Klein "Everything is changing. Capitalism against climate")]. Scientific Herald of Lviv University. Series Journalism, 46, P. 173-179.

6. Kovalchuk, O. (2020). Ekolohichna problematyka v zahal'noukrayins'kykh hazetakh: spil'ne ta vidminne [Environmental issues in all-Ukrainian newspapers: common and different]. Ukrainian informational space, 2 (6), P. 72-82.

7. Konventsiya pro dostup do informatsiyi, uchast' hromads'kosti v protsesi pryynyattya rishen' ta dostup do pravosuddya z pytan', shcho stosuyut'sya dovkillya (Orkhus'ka Konventsiya) [Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention)]. [Electronic source]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text

8. Mashkova, Ya. Greta, elektrokary ta plastykovi pakety: yak pyshut' pro ekolohiyu onlayn-media [Greta, electric cars and plastic bags: the way online media write about environment]. [Electronic source]. Retrieved from: <https://imi.org.ua/monitorings/greta-elektrokary-ta-plastykovi-pakety-yak-pyshut-pro-ekologiyu-onlajn-media-i30067>

9. Naukovo-praktychnyy komentar do statti 293 Tsyvil'noho kodeksu Ukrayiny [Scientific and practical commentary on Article 293 of the Civil Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/KK000388>

10. Oltarzevskiy, D. O. (2004). Vysvitlennya ekolohichnoyi tematyky na storinkakh suchasnoyi ukrayins'koyi presy (zasady, problematyka, dosvid, zhanrovi formy ta movnostylistychni pryomy) [Coverage of environmental issues in the pages of modern Ukrainian press (principles, issues, experience, genre forms and linguistic-stylistic techniques)]. Dissertation abstract to obtain the degree of the candidate of philological sciences: 10.01.08. Kyiv, 16 p.

11. Pro Yedynu ekolohichnu platformu

«EkoSystema»: postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 11 zhovtnya 2021 r. № 1065 [On the Unified Ecological Platform "EcoSystem": Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 11, 2021 № 1065]. [Electronic source]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1065-2021-%D0%BF#Text>

12. Pro informatsiyu : Zakon Ukrayiny vid 2 zhovtnya 1992 roku № 2657-XII (zi zminamy) [On information: Law of Ukraine of October 2, 1992 № 2657-XII (as amended)]. [Electronic source]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#n94>

13. Pro okhoronu navkolyshn'oho pryrodnoho seredovyschcha: Zakon Ukrayiny vid 25 chervnya 1991 roku № 1264-XII (zi zminamy) [On Environmental Protection: Law of Ukraine of 25 June 1991 № 1264-XII (as amended)]. [Electronic source]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

14. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrayiny na period do 2030 roku : Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 30 veresnya 2019 roku № 722/2019 [On the Goals of Sustainable Development of Ukraine for the period up to 2030: Decree of the President of Ukraine of September 30, 2019 № 722/2019.]. [Electronic source]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

15. Yak pysaty pro ekolohiyu v novykh media: materialy Shkoly innovatsiynoho ekolohichnoho reportazhu [How to write about ecology in new media: materials of the School of Innovative Ecological Reporting]. (2017). Lviv: News Agency "Variants", 52 p.

16. Comfort, S. E., & Blankenship, J. (2021). Curated journalism: A field theory approach to journalistic production by environmental non-governmental organizations. Journalism, 22(2), P. 501–518.

17. Directive 2003/4/EC of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC [Electronic source]. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0004>

18. Figueroa, E. J. (2020). News organizations, ideology, and work routines: A

multi-level analysis of environmental journalists. *Journalism*, 21(10), P. 1486–1501.

19. Gilbert, S., White, P. B., Tallman, K. (2021). Information seeking behaviors of environmental journalists. *Journal of Librarianship and Information Science*.

20. Matthews, J., Thorsen, E. (2020). *Media, journalism and disaster communities*. Palgrave Macmillan; Springer: Cham; 262 p.

21. Kristina, J., Richards, O., & Landrum. (2020). Headline Format Influences Evaluation of, but Not Engagement with, Environmental News, *Journalism Practice*, 16(1), P. 35-55.

22. Sachsman, D. B., Valenti, J. M. (2020). *Routledge Handbook of Environmental*

Journalism (1st ed.). Routledge.

23. Verkest, S. (2021). Reflexivity and Negotiation in Collaborative Journalism on air Quality. *Journalism Studies*, 22(11), P. 1525-1545.

24. Terracina-Hartman, C. (2019). Love Your Mother: How One News Magazine Defined and Refined Environmental Journalism. *Journal of Magazine Media*. 19 (1), P. 44-74.

25. UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters. [Electronic source]. Retrieved from: <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/introduction>

Abstract. Introduction. *The article is devoted to environmental journalism – a branch of journalism that is actively developing in a world where one of the strategic goals of sustainable development is ecology, sustainable use of nature, biodiversity sustainability. The goals can be achieved when people are aware of the planet health, sustainable development and the fight against climate change, which is why environmental journalists are actively promoting it.*

Methods. *A number of general scientific and linguistic methods were used in the study. In particular, methods of analysis, synthesis, deduction and induction, descriptive method was used to substantiate the theoretical basis of research and generalize observations. A comparative method was used to compare the most common topics of ecological journalism. The functions of ecological journalism are determined with the help of communicative-pragmatic analysis method.*

Results and discussion. *Environmental journalism has different representativeness and experience of functioning in the world media space, but it is developing rapidly. It was found that the thematic orientation of journalistic works both in Ukraine and abroad is similar, which is due to irrational and careless use of natural resources, careless attitude to the environment, and the adoption of the Sustainable Development Goals. The principle of exhaustiveness based on the ethics of biocentrism and the principles of sustainable development should be a priority in the coverage of environmental issues.*

The scope of the concept of "environmental information", normative principles and practice of using the terms "information on the state of surrounding natural environment", "information on the environment state" and "environmental information" were analyzed, specialized sources of environmental information were considered (online publications and platforms with ecological information); the thematic orientation of Ukrainian and foreign eco-journalism was compared; the functions of eco-journalism (informational, control, educational, educational, organizational, recreational) were determined, the issues of training specialists in eco-journalism were covered.

We see prospects for further research in determining the directions of Ukrainian environmental journalism in studying the genre features of publications on ecological issues, their external and internal structure, in identifying the specifics of environmental information in journalistic texts, in clarifying the sociality.

Key words: *environmental journalism, environmental information, biocentrism, environmental issues.*